

A high-angle, top-down photograph of a business meeting. Several people in professional attire (suits, blouses) are seated around a white conference table. They are looking at documents, a laptop, and a smartphone. The scene is brightly lit, suggesting an office environment. The text is overlaid on this image.

POLITIKA VZDELÁVANIA DOSPELÝCH NA MIESTNEJ ÚROVNI II. NÁSTROJE PRE PRAX (VZDELÁVANIE PRE UDRŽATEĽNOSŤ)

Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a postoje sú názormi a vyhláseniami autora(-ov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo SAAIC. Európska únia ani organizácia udeľujúca grant za ne nepreberajú žiadnu zodpovednosť.

**Co-funded by
the European Union**

Politika vzdelávania dospelých na miestnej úrovni II

Súbor nástrojov

Súbor nástrojov pre odborníkov na miestnej úrovni je navrhnutý tak, aby pomáhal **malým obciam, pedagógom a aktérom v komunite** premeniť ciele udržateľnosti a stratégie vzdelávania na **konkrétne a realizovateľné lokálne opatrenia**. Kým Príručka pre odborníkov poskytuje usmernenia, zásady a inšpiráciu, súbor nástrojov ponúka **praktické nástroje, kroky**, ktoré pomáhajú prejsť od zámerov k realizácii.

Súbor nástrojov nie je rigidným rámcom ani normatívnym modelom. Funguje skôr ako **flexibilný podporný systém**, ktorý je možné prispôsobiť rôznym miestnym podmienkam, kapacitám a prioritám. Každý nástroj je zámerne jednoduchý a modulárny, čo umožňuje používateľom vyberať a kombinovať ich podľa svojich potrieb – či už spúšťajú malú pilotnú iniciatívu, posilňujú existujúce aktivity alebo začleňujú ekologické vzdelávanie do miestnej stratégie.

Nástroje sú obzvlášť vhodné pre podmienky, kde:

- sú zdroje a kapacity personálu obmedzené;
- iniciatívy v oblasti udržateľnosti sú v počiatočnom štádiu alebo roztrieštené;
- celoživotné vzdelávanie prebieha vo **formálnych, neformálnych a informálnych prostrediach**;
- je nevyhnutná spolupráca medzi samosprávou, pedagógmi, občianskou spoločnosťou a občanmi.

V súlade s prístupom LEAP 2 táto sada nástrojov podporuje **vzdelávanie v ekologických zručnostiach**, zapája komunity a reálne existujúcu prax. Povzbudzuje odborníkov, aby začínali v malom, učili sa praxou a postupne budovali štruktúrovanejšie a udržateľnejšie iniciatívy.

Konečným cieľom súboru nástrojov je posilniť miestnych aktérov, aby:

- navrhovali relevantné iniciatívy v oblasti ekologického vzdelávania;
- zapájali rôznorodé komunitné skupiny;
- monitorovali pokrok a zamýšľali sa nad dopadom;
- posilňovali úlohu vzdelávania ako hnacieho motora miestnej udržateľnosti a inklúzie.

Štruktúra súboru nástrojov: 3 fázy

Aby príručka odrážala prirodzený životný cyklus miestnej vzdelávacej iniciatívy, je rozdelená do **troch vzájomne sa doňajúcich fáz**: plánovanie; zapojenie a realizácia; a monitorovanie a reflexia. Hoci sú tieto fázy prezentované v logickom poradí, nie sú striktne lineárne. Odborníci môžu medzi nimi prechádzať v závislosti od vývoja iniciatív.

1 – Plánovanie: Od nápadov k štruktúrovanému konaniu

Fáza plánovania pomáha odborníkom objasniť, *prečo* je iniciatíva potrebná, *pre koho* je určená a *ako* ju možno realisticky implementovať v miestnom kontexte. Nástroje v tejto fáze podporujú strategické myslenie bez zbytočného komplikovania procesu a zabezpečujú, že iniciatívy vychádzajú z miestnych potrieb, existujúcich zdrojov a jasných vzdelávacích cieľov.

Táto fáza je obzvlášť užitočná, keď:

- začínate novú iniciatívu v oblasti ekologického vzdelávania;
- zladíte aktivity s miestnymi prioritami alebo stratégiami;
- budete vzájomné porozumenie medzi partnermi.

2 – Zapojenie a realizácia: Aktivácia komunity a uľahčenie vzdelávania

Fáza zapojenia a realizácie sa zameriava na **oživenie vzdelávania**. Nástroje v tejto fáze pomáhajú odborníkom osloviť občanov, vytvárať inkluzívne vzdelávacie zážitky a realizovať vzdelávacie aktivity, ktoré sú relevantné, prístupné a motivujúce.

Táto fáza kladie dôraz na:

- Osvetu a účasť;
- Formáty vzdelávania prispôsobené rôznym cieľovým skupinám;
- Interakciu, spätnú väzbu a učenie sa praxou.

Je to obzvlášť relevantné pre odborníkov pracujúcich v neformálnych alebo informálnych prostrediach, kde sú flexibilita a schopnosť reagovať kľúčom k trvalej účasti.

3 – Monitorovanie a reflexia: Učenie sa z praxe a posilňovanie dopadu

Fáza monitorovania a reflexie motivuje odborníkov, aby sa nepozerali len na bezprostredné výstupy, ale aby zvažili, **čo sa v dôsledku ich činností zmenilo**. Nástroje v tejto fáze pomáhajú zachytiť mieru účasti, zamyslieť sa nad výsledkami vzdelávania a posúdiť súlad so zelenými kompetenciami, a to bez zavádzania zložitých systémov hodnotenia.

Táto fáza podporuje:

- neustále zlepšovanie;
- zodpovednosť voči komunitám a partnerom;
- prenos poznatkov a šírenie osvedčených postupov.

Posilňuje myšlienku, že reflexia nie je administratívnou záťažou, ale príležitosťou na učenie sa samotných odborníkov.

Prehľad ponúkaných nástrojov

Súbor obsahuje **deväť praktických nástrojov**, ktoré sú rozdelené do troch vyššie opísaných fáz. Každý nástroj je možné používať samostatne alebo v kombinácii s ostatnými.

Fáza 1 – Nástroje na plánovanie

- **Nástroj 1. Miestna iniciatíva zeleného vzdelávania – Šablóna návrhu projektu**
Pomáha odborníkovi pri definovaní účelu, cieľových skupín, vzdelávacích cieľov a miestneho významu iniciatívy v oblasti ekologického vzdelávania.
- **Nástroj 2. Pracovný list na mapovanie komunity**
Pomáha identifikovať kľúčových zainteresovaných aktérov, priestory na vzdelávanie, existujúce iniciatívy a potenciálne partnerstvá v rámci miestnej komunity.
- **Nástroj 3. Plánovač časovej osi a matica úloh**
[Nástroj 3 - Excel dokument](#)
Pomáha premeniť nápady na konkrétne kroky tým, že objasňuje úlohy, zodpovednosti a časové rámce.

Fáza 2 – Nástroje na zapájanie a realizáciu

- **Nástroj 4. Kontrolný zoznam pre zapojenie účastníkov**
Pomáha odborníkovi pri plánovaní stratégií oslovenia verejnosti, posúdenia ich prístupnosti a inklúzie, s cieľom maximalizovať účasť.
- **Nástroj 5. Šablóny pre mikro-vzdelávacie aktivity**
Poskytuje jednoduchú štruktúru na navrhovanie a realizáciu krátkych, špecificky zameraných vzdelávacích aktivít v ekologických zručnostiach.
- **Nástroj 6. Nástroje na spätnú väzbu a interakciu**
Ponúka pripravené formáty na zbieranie spätnej väzby od účastníkov a podporu ich vzájomných interakcií počas alebo po vzdelávacích aktivitách.

Fáza 3 – Nástroje na monitorovanie a reflexiu

- **Nástroj 7. Základný formulár na sledovanie vplyvu**
Podporuje zber jednoduchých údajov o účasti, o vnímaných zmenách a bezprostredných výsledkoch.
- **Nástroj 8. Kontrolný zoznam zosúladenia GreenComp**
[Nástroj 8 - Excel dokument](#)
Pomáha odborníkovi zamyslieť sa nad tým, ktoré kompetencie v oblasti udržateľnosti sú prostredníctvom ich aktivít riešené.

- **Nástroj 9. Denník reflexií lektora**

Podporuje lektorov, aby zaznamenávali získané skúsenosti, prekonané prekážky a návrhy na zlepšenie

Nástroj 1.

Miestna iniciatíva pre zelené vzdelávanie – Šablóna návrhu projektu

Šablóna na návrh projektu „Miestna iniciatíva pre zelené/ekologické vzdelávanie“ je praktický plánovací nástroj, ktorý bol vytvorený s cieľom pomôcť miestnym odborníkom premeniť počiatočný nápad na jasnú, realistickú a zmysluplnú vzdelávaciu iniciatívu. V mnohých miestnych podmienkach začínajú opatrenia týkajúce sa udržateľnosti s veľkou motiváciou, ale chýba im štruktúra, čo môže sťažiť prechod od zámeru k realizácii. Táto šablóna reaguje na túto situáciu tak, že ponúka jednoduchý spôsob, ako usporiadať myšlienky už v počiatočnej fáze, bez toho, aby boli potrebné technické znalosti alebo formálne zručnosti v oblasti vypracovania projektov.

Tento nástroj je obzvlášť vhodný pre malé obce a komunitné prostredia, kde sú čas, personálne kapacity a zdroje často obmedzené. Pomáha odborníkom ujasniť si, čo chcú dosiahnuť, komu je iniciatíva určená a ako súvisí s miestnou realitou. Namiesto vypracovania zložitého plánu, táto šablóna pomáha zamerať sa na to podstatné, čím umožňuje robiť správne rozhodnutia a vyhnúť sa príliš ambicióznym alebo nejasným iniciatívam.

Šablónu je možné použiť v rôznych fázach životného cyklu vzdelávacej iniciatívy. Je obzvlášť užitočná vtedy, keď sa nápad ešte len formuje. Je však možné ju použiť aj na prehodnotenie, prispôsobenie alebo posilnenie existujúcej aktivity. Šablónu je možné vyplniť individuálne, ako osobnú reflexiu, alebo spoločne, v rámci plánovacieho stretnutia s kolegami, pedagógmi alebo partnermi v komunite. V oboch prípadoch slúži ako spoločný referenčný bod, ktorý podporuje dialóg a zosúladenie.

KONTEXT A STRATEGICKÉ ZÁKLADY

Tieto prvé časti pomáhajú používateľom objasniť, **prečo** iniciatíva existuje, **pre koho je určená** a **akú zmenu vo vzdelávaní sa snaží dosiahnuť**, čím projekt zakotvujú v miestnej realite a cieľoch udržateľnosti.

1. Strategické odôvodnenie a miestna relevantnosť

*V tejto časti sa od používateľov vyžaduje, aby jasne vysvetlili **kontext a motiváciu vzdelávacej iniciatívy**. Namiesto poskytovania všeobecného opisu by používatelia mali formulovať miestnu výzvu, príležitosť alebo prioritu v oblasti udržateľnosti, ktorá podnietila vznik tejto myšlienky. Dôraz sa kladie na miestnu relevantnosť: obzvlášť cenné sú odkazy na potreby komunity, miestne stratégie, pozorované správanie alebo vznikajúce environmentálne problémy. Táto časť stanovuje celkový smer a pomáha odôvodniť, prečo je intervencia založená na vzdelávaní vhodná.*

Usmerňujúce otázky:

1. Aká je hlavná myšlienka tejto iniciatívy a ako súvisí s výzvami alebo príležitosťami v oblasti udržateľnosti vo vašom miestnom kontexte?
2. Na ktoré konkrétne miestne potreby, priority alebo politické ciele táto iniciatíva reaguje?
3. Prečo je táto iniciatíva pre vašu komunitu v tomto momente aktuálna alebo potrebná?
4. Aká je pridaná hodnota prístupu založeného na učení v porovnaní s inými typmi miestnych opatrení?

2. Cieľové skupiny, inklúzia a príjemcovia

*Táto časť sa zameriava na to, **pre koho je iniciatíva určená** a **ako sa rieši otázka inklúzie, začlenenia**. Užívatelia dokumentu by mali konkrétne opísať hlavné cieľové skupiny, pričom by mali zohľadniť sociálne, kultúrne, vzdelávacie alebo ekonomické faktory, ktoré môžu ovplyvniť účasť. Osobitnú pozornosť by mali venovať skupinám, u ktorých je menšia pravdepodobnosť, že sa zapoja do formálneho vzdelávania, a tiež tomu, ako je možné zmierniť alebo odstrániť prekážky v prístupe k vzdelávaniu. Užívatelia sú tiež vyzvaní, aby sa zamysleli nad nepriamymi príjemcami a širšími.*

Usmerňujúce otázky:

1. Kto sú primárne cieľovou skupinou a prečo sú pre túto iniciatívu strategicky relevantné?
2. Aké charakteristiky, potreby alebo bariéry (sociálne, kultúrne, ekonomické, vzdelávacie) by sa mali zohľadniť pri zapájaní týchto skupín?
3. Ako iniciatíva zabezpečuje prístupnosť a inklúziu, najmä pre skupiny, ktoré sa menej pravdepodobne zapájajú do formálneho vzdelávania?
4. Ktorí ďalší aktéri alebo členovia komunity môžu mať nepriamy prospech a akým spôsobom?

3. Ciele vzdelávania a kompetencie udržateľnosti

V tejto časti sa používatelia vyzývajú, aby definovali, čo by sa mali účastníci naučiť alebo rozvinúť. Ciele vzdelávania by mali presahovať rámec zvyšovania povedomia o udržateľnosti, mali by opisovať zamýšľané zmeny vedomostí, zručností, postojov alebo správania súvisiacich s udržateľnosťou. Ciele by mali byť realistické, jasne prepojené s miestnou realitou a primerané rozsahu iniciatívy. Hoci výslovný odkaz na rámce kompetencií nie je povinný, používateľom sa odporúča uvažovať v kategóriách kompetencií udržateľnosti, ktoré podporujú informované a zodpovedné konanie.

Usmerňujúce otázky:

1. Aké vedomosti, zručnosti, postoje alebo správanie by si mali účastníci prostredníctvom tejto iniciatívy osvojiť?
2. Ktoré kompetencie v oblasti udržateľnosti sú najrelevantnejšie a prečo?
3. Ako sú vzdelávacie ciele prepojené s reálnymi postupmi alebo rozhodovaním na miestnej úrovni?
4. Ako budú výsledky vzdelávania podporovať schopnosť účastníkov konať udržateľnejšie v ich každodennom živote doma aj na pracovisku?

PRÍSTUP K NÁVRHU A REALIZÁCI

Tieto časti sa zameriavajú na to, **ako sa iniciatíva bude realizovať v praxi**, vrátane návrhu vzdelávania, partnerstva a operačného plánovania.

4. Návrh vzdelávania, metodika a formáty

Táto časť opisuje, ako bude vzdelávanie prebiehať. Používatelia by mali načrtnúť zvolené formáty a metódy vzdelávania a vysvetliť, prečo sú vhodné pre cieľové skupiny a ciele. Dôraz sa kladie na jasnosť a praktickosť: ako je iniciatíva štruktúrovaná v čase, ako sa zapájajú účastníci a ako sa podporuje interakcia a reflexia. Príliš technické popisy nie sú potrebné.

Usmerňujúce otázky:

1. Aké formáty a metodiky vzdelávania sú najvhodnejšie pre cieľové skupiny a ciele (napr. mikro-vzdelávanie, zážitkové vzdelávanie, vzájomné vzdelávanie)?
2. Ako je vzdelávacia skúsenosť štruktúrovaná v čase (jedna akcia, séria aktivít, kombinovaný prístup)?
3. Ako sa bude počas vzdelávania podporovať účasť, vzájomná interakcia a spätná väzba?
4. Ktoré fyzické, digitálne alebo komunitné priestory sa budú využívať a prečo sú vhodné?

5. Kľúčové aktivity a pracovný plán

*Táto časť pomáha používateľom premeniť návrh vzdelávania na **konkrétne kroky**. Používatelia by mali stručne opísať hlavné aktivity, míľniky alebo fázy iniciatívy a*

poskytnúť jasný obraz, čo sa bude diať a kedy. Úroveň detailov by mala zostať prehľadná a flexibilná, so zameraním skôr na postupnosť ako na vyčerpávajúce plánovanie.

Usmerňujúce otázky:

1. V rámci iniciatívy aké sú plánované hlavné aktivity alebo ich fázy?
2. V akom poradí sa budú tieto aktivity realizovať a v akom časovom horizonte?
3. Ktoré aktivity sú kľúčové pre dosiahnutie vzdelávacích cieľov?
4. Ako zostáva navrhovaný pracovný plán realistický vzhľadom na miestne kapacity a obmedzenia?

6. Zainteresované strany, partnerstvá a riadenie

Táto časť slúži na zamyslenie sa nad **mechanizmami spolupráce a koordinácie**. Užívatelia by mali identifikovať kľúčových zainteresovaných aktérov zapojených do navrhovania a realizácie a vyjasniť si úlohy a zodpovednosti. Dôraz by sa mal klásť skôr na existujúce vzťahy, miestne siete a praktickú koordináciu než vymýšľať nové formálne riadiace štruktúry.

Usmerňujúce otázky:

1. Ktoré zainteresované strany alebo organizácie sú nevyhnutné pre návrh a realizáciu tejto iniciatívy?
2. Aké úlohy a zodpovednosti budú mať jednotliví aktéri v priebehu celého procesu?
3. Ako iniciatíva nadväzuje na existujúce miestne siete, iniciatívy alebo odborné znalosti?
4. Aké koordinačné alebo komunikačné mechanizmy sú potrebné na zabezpečenie efektívnej spolupráce?

REALIZOVATEĽNOSŤ, VPLYV A TRVALOSŤ

Tieto záverečné časti sa zameriavajú na **realizovateľnosť, očakávané výsledky a orientáciu na budúcnosť**, čím pomáhajú používateľom premýšľať nielen o realizácii, ale aj o učení, vplyve a udržateľnosti.

7. Zdroje, kapacity a realizovateľnosť

Táto časť nabáda k realistickému zhodnoteniu toho, čo je potrebné na realizáciu iniciatívy. Užívatelia by mali zvážiť ľudské zdroje, materiály, infraštruktúru a finančné aspekty a zároveň identifikovať prípadné prekážky alebo riziká. Cieľom je podporiť realizovateľné plánovanie, nie obmedzovať ambície.

Usmerňujúce otázky:

1. Aké ľudské zdroje a kompetencie sú potrebné na efektívnu realizáciu iniciatívy?
2. Aká infraštruktúra a materiálne, alebo logistické zdroje sú potrebné?
3. Aké finančné zdroje sú k dispozícii alebo potrebné a ako sa zabezpečia?
4. S akými rizikami, obmedzeniami alebo nedostatkami v kapacitách treba počítat' a ako ich možno zmierniť?

8. Monitorovanie, vzdelávanie a dlhodobá udržateľnosť

V tejto časti sú používatelia vyzvaní, aby opísali, ako si predstavujú úspech. Mali by rozlišovať medzi bezprostrednými výstupmi, krátkodobými výsledkami a širším potenciálnym dosahom, pričom by sa mali zamerať na zmysluplnú zmenu pre účastníkov a komunitu. Kvantitatívne ukazovatele nie sú povinné; kvalitatívne znaky zmeny majú vyššiu hodnotu.

Usmerňujúce otázky:

1. Aké konkrétne výstupy a krátkodobé výsledky sa od iniciatívy očakávajú?
2. Aké zmeny sa očakávajú v povedomí, zručnostiach, postojoch alebo správaní účastníkov?
3. Ako by mohla iniciatíva prispieť k širšej zmene na úrovni komunity alebo inštitúcií?
4. Aké ukazovatele alebo signály by naznačovali, že iniciatíva dosiahla zmysluplný vplyv?

9. Pokračovanie, učenie sa a dlhodobá udržateľnosť

*Táto záverečná časť nabáda používateľov, aby zvažili **kontinuitu a učenie sa v priebehu času**. Používatelia by mali premýšľať o tom, ako budú zachytávané poznatky, ako bude učenie ovplyvňovať budúce kroky a ako by sa iniciatíva mohla vyvíjať alebo prepojiť s dlhodobými stratégiami. To pomáha vnímať iniciatívu ako súčasť neustáleho procesu učenia sa, a nie ako jednorazovú aktivitu.*

Usmerňujúce otázky:

1. Ako sa budú zbierať a dokumentovať spätné väzby, reflexie alebo dôkazy o učení?
2. Aké ponaučenia sa očakávajú z implementácie tejto iniciatívy?
3. Ako by sa iniciatíva mohla v budúcnosti vylepšiť, replikovať alebo rozšíriť?
4. Ako môže iniciatíva prispieť k dlhodobým stratégiám udržateľnosti alebo procesom učenia sa v komunite?

Táto šablóna je navrhnutá tak, aby podporovala premyslené, štruktúrované a realizovateľné plánovanie. Jej cieľom nie je nahradiť projektový návrh, ale pomôcť odborníkom pri navrhovaní miestnych iniciatív v oblasti ekologického vzdelávania tak, aby boli jasné, koherentné a mali jasný cieľ

Nástroj 2.

Pracovný list na mapovanie komunity

Nástroj na mapovanie vplyvu a záujmov zainteresovaných strán je reflexívny a vizuálny nástroj, ktorý má pomôcť miestnym odborníkom identifikovať, analyzovať a určiť priority zainteresovaných strán zapojených do miestnej iniciatívy v oblasti ekologického vzdelávania alebo ňou ovplyvnených. Namiesto vytvárania dlhých popisov tento nástroj povzbudzuje používateľov, aby strategicky uvažovali o tom, kto je dôležitý, prečo a ako by sa mali/mohli zapojiť rôzni aktéri.

V malých obciach iniciatívy v oblasti udržateľnosti často závisia menej od formálnych štruktúr a viac od vzťahov, vplyvu, dôvery a motivácie. Tento nástroj pomáha odborníkom rozpoznať túto dynamiku a prijímať informované rozhodnutia o tom, kam investovať čas a energiu. Tento nástroj je obzvlášť užitočný pri práci s viacerými partnermi, obmedzenými zdrojmi alebo rôznorodými záujmami komunity.

Nástroj je možné používať individuálne, ale je obzvlášť účinný, ak sa vyplňuje spoločne počas plánovacích stretnutí alebo workshopov, pretože stimuluje diskusiu a vzájomné porozumenie.

Ako funguje matica moci a záujmov?

Matica je postavená na dvoch jednoduchých rozmeroch:

- **Úroveň moci/vplyvu:** schopnosť zainteresovanej strany ovplyvňovať rozhodnutia, zdroje, viditeľnosť alebo výsledky súvisiace s iniciatívou.
- **Úroveň záujmu / angažovanosti:** miera, do akej má zainteresovaná strana záujem o iniciatívu, je ňou ovplyvnená alebo motivovaná k angažovaniu sa v nej.

Umiestnením zainteresovaných strán na týchto dvoch osiach môžu odborníci lepšie pochopiť:

- ktorí aktéri sú kľúčovými partnermi,
- ktorí potrebujú byť informovaní alebo motivovaní,
- ktorí môžu vyžadovať starostlivé riadenie
- s ktorými sa dá spolupracovať voľnejšie.

V kontexte komunitných iniciatív v oblasti ekologického vzdelávania sa pod pojmom „vplyv“ rozumie schopnosť zainteresovanej strany ovplyvňovať rozhodnutia, zdroje, viditeľnosť alebo účasť. Tento vplyv môže byť formálny (napr. politická autorita, kontrola rozpočtu) alebo neformálny (napr. dôvera, reputácia, sociálne líderstvo). Zaujímavá je miera, do akej je posudovaná zainteresovaná strana motivovaná, ovplyvnená alebo zosúladená s cieľmi iniciatívy. Matica pomáha odborníkom prekročiť rámec všeobecných zoznamov zainteresovaných strán a namiesto toho strategicky uprednostňovať vzťahy, najmä vtedy a tam, kde sú čas a kapacita obmedzené.

Vysoká moc – nízky záujem	Vysoká moc – vysoký záujem
<p>Strategickí ovplyvňovatelia, ktorých je potrebné udržať spokojných</p> <p>Tieto zainteresované strany majú významný vplyv, ale nemusia mať okamžitý záujem o iniciatívu alebo ju môžu vnímať ako okrajovú vo vzťahu k svojim prioritám. Ich podpora (alebo odpor) však môže byť rozhodujúca. Mali by byť zapojení do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • informovaní, • selektívne konzultovaní, • strategicky, nie intenzívne. <p>Typické príklady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vedenie samosprávy, ktoré nie je priamo zapojené do vzdelávania alebo udržateľnosti • Oddelenia zodpovedné za rozpočet • Regionálne orgány alebo agentúry • Vplyvné inštitúcie s konkurenčnými prioritami <p>Typické záujmy a motivácie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Politická stabilita alebo viditeľnosť • Kontrola rozpočtu a efektívnosť • Predchádzanie rizikám • Súlad so širšími inštitucionálnymi programami <p>Strategický prístup:</p> <p>Jasne komunikovať, zdôrazňovať relevantnosť, minimalizovať vnímané riziká a preukázať pridanú hodnotu.</p>	<p>Kľúčoví partneri a spolupredstavitelia</p> <p>Zainteresované strany v tomto kvadrante majú schopnosť ovplyvňovať výsledky a zároveň majú silný záujem na úspechu iniciatívy. Tieto subjekty sú kľúčové pre strategické smerovanie, legitimitu a udržateľnosť. Mali by sa podieľať na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spolupráce pri navrhovaní, • rozhodovaní, • realizácii, • a následných aktivit. <p>Typické príklady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mestské oddelenia zodpovedné za vzdelávanie, životné prostredie alebo udržateľnosť • Centra vzdelávania dospelých alebo koordinátori celoživotného vzdelávania • Miestne orgány s výslovným mandátom v oblasti udržateľnosti • Silné organizácie občianskej spoločnosti s dosahom aj odbornými znalosťami <p>Typické záujmy a motivácie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Podpora miestnych stratégií udržateľnosti • Posilňovanie angažovanosti a viditeľnosti komunity • Dosahovanie hmatateľných výsledkov v súlade s politickými cieľmi • Budovanie dlhodobých vzdelávacích infraštruktúr <p>Strategický prístup:</p> <p>Úzke zapojenie, zdieľanie zodpovednosti a udržiavanie nepretržitej komunikácie.</p>
Nízka spotreba energie – nízky záujem	Nízka moc – vysoký záujem
<p>Subjekty, ktoré je potrebné sledovať a informovať len v obmedzenej miere</p> <p>Tieto zainteresované strany majú obmedzený vplyv a obmedzený záujem o iniciatívu. Nie sú prioritou, ale nemali by sa úplne ignorovať, pretože ich pozícia sa môže časom zmeniť. Mali by byť zapojené do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • monitorovaní, • v prípade potreby informovaní, • zapojení len v prípade zmeny okolností. <p>Typické príklady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Široká verejnosť, ktorá nie je priamo oslovená • Organizácie, ktoré nemajú žiadny vzťah k udržateľnosti alebo vzdelávaniu • Subjekty s obmedzenou prítomnosťou alebo relevanciou v komunite <p>Typické záujmy a motivácie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neutrálny alebo pasívny postoj • Konkurenčné priority • Nízka vnímaná relevantnosť vzdelávania v oblasti udržateľnosti <p>Strategický prístup:</p> <p>Udržiavať nenápadnú komunikáciu a zostať otvorený budúcemu zapojeniu.</p>	<p>Podporovatelia, veľvyslanci a multiplikátori</p> <p>Zainteresované strany v tomto kvadrante sú vysoko motivované a angažované, ale majú obmedzený formálny vplyv. Často sú nevyhnutné pre účasť, osvetu a legitimitu na úrovni komunity. Mali by sa aktívne zapájať do:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aktívne zapájanie, • posilňovaní, • uznávaní a podporovaní. <p>Typické príklady:</p> <ul style="list-style-type: none"> • učitelia a pedagógovia • Dobrovoľníci v komunite • Miestne mimovládne organizácie alebo miestne skupiny • Občianske združenia, mládežnícke skupiny, kluby seniorov <p>Typické záujmy a motivácie:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Osobné alebo profesionálne odhodlanie k udržateľnosti • Túžba prispieť k blahu komunity • Záujem o vzdelávanie a rozvoj zručností • Sociálne uznanie a pocit príslušnosti

Strategický prístup:

Posilňovať, zapájať do realizácie a využívať ich siete na zväčšenie dosahu.

1. Identifikácia zainteresovaných strán

Táto časť sa zameriava na identifikáciu všetkých relevantných zainteresovaných strán spojených s iniciatívou. Užívatelia by mali uvažovať v širších súvislostiach a brať do úvahy verejné orgány, pedagógov, organizácie občianskej spoločnosti, neformálne skupiny, súkromné subjekty a vplyvné osobnosti. V tejto fáze je dôraz kladený skôr na inklúziu ako na stanovenie priorít.

Podnety na zamyslenie:

1. Ktoré osoby, skupiny alebo organizácie sú vo vašom kontexte spojené s udržateľnosťou, vzdelávaním alebo komunitným životom?
2. Kto môže priamo alebo nepriamo ovplyvniť túto aktivitu alebo byť ňou ovplyvnený?
3. Ktorí aktéri zastupujú rôzne sektory (verejný sektor, občianska spoločnosť, školstvo, podnikateľský sektor)?
4. Existujú neformálni alebo menej viditeľní aktéri, ktorí zohrávajú dôležitú úlohu na miestnej úrovni?

2. Hodnotenie vplyvu zainteresovaných strán

Táto časť vyzýva užívateľov, aby sa zamysleli nad úrovňou vplyvu, ktorú má každý zainteresovaný subjekt. Vplyv môže byť formálny (rozhodovacia právomoc, financovanie) alebo neformálny (dôvera, viditeľnosť, vodcovstvo, sociálny vplyv).

Podnety na zamyslenie:

1. Ktoré zainteresované strany majú rozhodovaciu právomoc alebo kontrolu nad zdrojmi?
2. Kto môže iniciatívu umožniť, urýchliť alebo zablokovať?
3. Kto má silný vplyv na verejnú mienku alebo účasť?
4. Ako viditeľný alebo uznávaný je tento zainteresovaný subjekt v rámci komunity?

Časť 3. Posúdenie záujmu zainteresovaných strán

Táto časť sa zameriava na mieru záujmu alebo motivácie, ktorú môžu mať zainteresované strany v súvislosti s iniciatívou. Záujem sa môže líšiť v závislosti od relevantnosti, vnímaných prínosov alebo súladu s ich poslaním.

Otázky na zamyslenie:

1. Ktoré zainteresované strany sa už zaujímajú o udržateľnosť alebo vzdelávanie alebo sú v týchto oblastiach aktívne?
2. Kto pravdepodobne priamo profituje z tejto iniciatívy?
3. Ktoré zainteresované strany môžu byť skeptické alebo ľahostajné?
4. Ako by sa mohol záujem zmeniť v priebehu času alebo vďaka lepšej komunikácii?

4. Mapovanie matice moci a záujmu

Toto je hlavná vizuálna súčasť nástroja. Zainteresované strany sú zaradené do jedného zo štyroch kvadrantov na základe ich posúdenej úrovne moci a záujmu.

Kvadranty:

- **Vysoká moc – vysoký záujem:** kľúčoví partneri, ktorých je potrebné úzko a nepretržite zapájať
- **Vysoká moc – nízky záujem:** zainteresované strany, ktoré je potrebné udržiavať spokojné a strategicky zapojené
- **Nízka moc – vysoký záujem:** podporovatelia a ambasádori, ktorých treba zapojiť a posilniť
- **Nízka moc – nízky záujem:** zainteresované strany, ktoré je potrebné sledovať s minimálnym úsilím

Podnety na zamyslenie:

1. Kde sa v matici nachádza každý zainteresovaný subjekt?
2. Existujú medzi partnermi prekvapivé umiestnenia alebo nezhody?
3. Ktoré zainteresované strany sú pre úspech najdôležitejšie?
4. Ktoré vzťahy si vyžadujú starostlivé riadenie?

5. Stratégie zapojenia a komunikácie

*Táto časť pomáha premeniť maticu na **praktické možnosti zapojenia**. Užívatelia by mali premýšľať nad tým, ako by sa malo pristupovať k rôznym zainteresovaným stranám, ako ich informovať alebo zapojiť.*

Podnety na zamyslenie:

1. Ako by ste mali zapojiť zainteresované strany v každom kvadrante?
2. Kto by sa mal aktívne podieľať na spoločnom navrhovaní alebo realizácii?
3. Kto by mal byť hlavne informovaný alebo konzultovaný?
4. Ako sa môžu stratégie zapojenia v priebehu času vyvíjať?

6. Riziká, príležitosti a dynamika moci

*Táto časť slúži na hlbšie zamyslenie sa nad **možnými napätiami, rizikami alebo príležitosťami** vyplývajúcimi zo vzťahov so zainteresovanými stranami.*

Podnety na zamyslenie:

1. Existujú nerovnováhy moci, ktoré by mohli ovplyvniť spoluprácu?
2. Ktoré zainteresované strany by mohli vyvolať odpor alebo konflikt?
3. Kde sú príležitosti na budovanie nových spojení?
4. Ako je možné posilniť dôveru a transparentnosť?

7. Kľúčové poznatky z mapovacieho cvičenia

Táto časť umožňuje používateľom zhrnúť, čo sa naučili prostredníctvom procesu mapovania, a zachytiť spoločné úvahy.

Podnety na zamyslenie:

1. Aké sú najdôležitejšie poznatky z tohto cvičenia?
2. Ktorým zainteresovaným stranám by sa mala v budúcnosti venovať priorita?
3. Ktoré predpoklady boli spochybnené?
4. Ako toto mapovanie ovplyvňuje vaše rozhodnutia v oblasti plánovania?

8. Dôsledky pre návrh iniciatívy

Táto časť spája analýzu zainteresovaných strán s návrhom a realizáciou projektu.

Otázky na zamyslenie:

1. Ako by sa mal návrh iniciatívy prispôbiť na základe dynamiky zainteresovaných strán?
2. Aká podpora alebo schválenia sú nevyhnutné pred implementáciou?
3. Ako možno navrhnuť vzdelávacie aktivity tak, aby sa zvýšila angažovanosť?
4. Aké medzery v angažovanosti je potrebné riešiť?

9. Prehľad a aktualizácia

Táto záverečná časť zdôrazňuje myšlienku, že dynamika zainteresovaných strán sa v priebehu času mení.

Otázky na zamyslenie:

1. Kedy by sa táto matica mala prehodnotiť alebo aktualizovať?
2. Aké zmeny v moci alebo záujmoch môžu nastať?
3. Kto je zodpovedný za udržiavanie tohto prehľadu?
4. Ako môžu aktualizácie prispieť k neustálemu učeniu a angažovanosti?

*Tento nástroj je určený na vizuálne a kolaboratívne použitie. Funguje najlepšie, keď sa o zainteresovaných stranách diskutuje otvorene a keď sa podporujú rôzne perspektívy. Matica by sa mala prehodnocovať v závislosti od vývoja vzťahov, záujmov a kontextov. Na podporu partnerov pri hodnotení **úrovne záujmu** môžu byť užitočnými referenčnými bodmi nasledujúce kategórie:*

- **Záujem o politiku a správu vecí verejných:** súlad s miestnymi stratégiami alebo mandátmi
- **Záujem o vzdelávanie:** relevancia pre ciele v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy alebo budovania kapacít
- **Záujem o životné prostredie:** záväzok k udržateľnosti alebo opatreniam v oblasti klímy
- **Sociálny záujem:** súdržnosť komunity, inklúzia, blahobyt
- **Ekonomický záujem:** úspory nákladov, zelené pracovné miesta, miestny rozvoj
- **Záujem o reputáciu:** viditeľnosť, verejný imidž, uznanie
- **Prevádzkový záujem:** prístup k zdrojom, infraštruktúre alebo sieťam

Nástroj 4

Kontrolný zoznam zapojenia účastníkov

Zapojenie účastníkov je kľúčovou podmienkou efektívneho vzdelávania, najmä v komunitnom vzdelávaní dospelých a vzdelávaní zameranom na udržateľnosť. Zapojenie ovplyvňuje nielen dochádzku a účasť, ale aj motiváciu, hĺbku učenia a pravdepodobnosť, že sa nadobudnuté vedomosti uplatnia aj mimo učebne alebo školiaceho prostredia.

Kontrolný zoznam zapojenia účastníkov je navrhnutý tak, aby pomáhal učiteľom, pedagógom a lektorom zámerne plánovať zapojenie, monitorovať ho počas výučby a následne o ňom uvažovať. Namiesto toho, aby sa zapojenie považovalo za niečo, čo „sa stane alebo nestane“, tento nástroj povzbudzuje používateľov, aby zapojenie vnímali ako súbor podmienok, ktoré je možné navrhnuť, podporovať a zlepšovať.

Nástroj 4 dopĺňa ostatné nástroje v príručke tým, že sa zameriava na perspektívu lektora. Kým nástroje na spätnú väzbu a dopad zachytávajú názory študentov, tento kontrolný zoznam pomáha lektorom zamyslieť sa nad tým,

- či boli vytvorené podmienky umožňujúce angažovanosť,
- ako účastníci reagovali na príležitosti zapojiť sa,
- a aké úpravy môžu byť potrebné v budúcich aktivitách.

Kontrolný zoznam možno použiť v rôznych momentoch:

- **pred** aktivitou, ako nástroj na plánovanie a sebakontrolu;
- **počas** realizácie ako rýchly mentálny alebo písomný referenčný materiál;
- **po** aktivite, ako nástroj na reflexívne hodnotenie.

Je zámerne jednoduchý a flexibilný. Nie všetky položky budú rovnako relevantné v každom kontexte a používatelia majú voľnosť prispôsobiť kontrolný zoznam rozsahu, formátu a cieľovej skupine.

Ako používať kontrolný zoznam a hodnotiacu tabuľku

Pri každej položke kontrolného zoznamu môžu lektori posúdiť, do akej miery bola podmienka splnená, pomocou nasledujúcej **jednoduchej hodnotiacej stupnice**:

Úroveň hodnotenia	Význam
Určite	Podmienka bola jasne splnená a pozitívne podporila zapojenie
Dostatočne	Podmienka bola čiastočne splnená, s priestorom na zlepšenie
Nedostatočne	Podmienka bola splnená len čiastočne, s priestorom na zlepšenie

Vôbec

Podmienka nebola splnená

Lektori môžu voliteľne pridať **stručné poznámky alebo príklady** na podporu reflexie.

A. Zapojenie pred vzdelávacou aktivitou – *motivácia, zrozumiteľnosť a dostupnosť*

Podmienka zapojenia	Určite	Dostatočné	Nedostatočné	Vôbec
Účel a relevancia boli jasne komunikované , čo pomohlo účastníkom pochopiť, prečo je táto aktivita dôležitá pre nich osobne alebo profesionálne	☐	☐	☐	☐
Cieľové skupiny boli jasne identifikované a oslované , pričom komunikácia bola prispôbená ich profilom, potrebám a očakávaniam	☐	☐	☐	☐
Praktické prekážky účasti boli minimalizované , vrátane načasovania, miesta, jazyka, dostupnosti a digitálneho prístupu	☐	☐	☐	☐
Očakávania boli realistické a transparentné , vrátane vzdelávacích cieľov, formátu a požadovanej miery angažovanosti	☐	☐	☐	☐
Hneď na začiatku sa vytvorila príjemná atmosféra budujúca dôveru , ktorá účastníkov povzbudila, aby sa cítili pohodlne	☐	☐	☐	☐
Informácie boli podávané jasným a zrozumiteľným jazykom , bez zbytočného žargónu alebo potreby predchádzajúcich znalostí	☐	☐	☐	☐
Účastníci boli vopred informovaní o tom, ako môžu aktívne prispievať , nielen sa zúčastniť	☐	☐	☐	☐
Logistické podrobnosti boli zdieľané včas a organizované , čím sa znížila neistota alebo zmätok	☐	☐	☐	☐
Na základe predchádzajúcich poznatkov o skupine sa predpokladali motivácie a potenciálne obavy účastníkov	☐	☐	☐	☐
Prvý kontakt vzbudil pozitívne očakávania a	☐	☐	☐	☐

podnietil zvedavosť a
ochotu zapojiť sa

B. Zapojenie počas vzdelávacej aktivity – Podporovanie účasti, interakcie a začlenenia

Podmienky zapojenia	Určite	Dostatočne	Nedostatočne	Vôbec
Bolo vytvorené bezpečné a inkluzívne vzdelávacie prostredie , v ktorom sa účastníci cítili rešpektovaní a vypočutí	☐	☐	☐	☐
Vzdelávacie aktivity podporovali aktívnu účasť , namiesto pasívneho počúvania	☐	☐	☐	☐
Zohľadnili sa rôzne štýly a potreby učenia prostredníctvom rozmanitých metód a tempa	☐	☐	☐	☐
Facilitácia podporovala dialóg a výmenu názorov , nielen odovzdávanie obsahu	☐	☐	☐	☐
Skúsenosti a existujúce vedomosti účastníkov boli cenené , nie považované za druhoradé v porovnaní s príspevkami odborníkov	☐	☐	☐	☐
Účastníci boli povzbudzovaní, aby kládli otázky a vyjadrovali pochybnosti bez strachu z odsúdenia	☐	☐	☐	☐
Skupinová dynamika bola aktívne riadená , čím sa zabezpečila vyvážená účasť a zapojenie	☐	☐	☐	☐
Obsah vzdelávania bol jasne prepojený s reálnymi kontextmi , čím bol zmysluplný a konkrétny	☐	☐	☐	☐
Tempo aktivity bolo primerané , čo poskytlo priestor na reflexiu a interakciu	☐	☐	☐	☐
Facilitátori / lektori zostali pozorní a reagovali na reakcie účastníkov , pričom v prípade potreby prispôsobili priebeh	☐	☐	☐	☐

C. Zapojenie po vzdelávacej aktivite – Podpora continuity, zodpovednosti a nadväzujúcich činností

Podmienka zapojenia	Určite	Dostatočné	Nedostatočné	Vôbec
Boli poskytnuté príležitosti na reflexiu, čo účastníkom umožnilo zmysluplne spracovať nadobudnuté vedomosti	☐	☐	☐	☐
Spätná väzba od účastníkov bola aktívne získavaná, nielen pasívne požadovaná	☐	☐	☐	☐
Možnosti ďalšieho postupu alebo nasledujúce kroky boli jasne oznámené, aj keď boli voliteľné	☐	☐	☐	☐
Účastníci boli povzbudzovaní k tomu, aby uplatňovali nadobudnuté vedomosti v reálnych situáciách, a to prostredníctvom konkrétnych príkladov alebo návrhov	☐	☐	☐	☐
Účastníci mali pocit, že ich príspevok má význam a že ich názory boli vypočuté	☐	☐	☐	☐
Výsledky vzdelávania boli zhrnuté alebo zopakované, čím sa posilnili kľúčové posolstvá	☐	☐	☐	☐
Účastníci boli povzbudení, aby pokračovali v učení sa samostatne alebo spoločne aj po skončení aktivity	☐	☐	☐	☐
V prípade potreby boli zdôraznené prepojenia na ďalšie aktivity alebo komunitné iniciatívy	☐	☐	☐	☐
Účastníci boli vyzvaní, aby zostali v kontakte alebo informovaní, ak si to želajú	☐	☐	☐	☐

Účastníkom **bol**
poskytnutý pocit
uzavretia, čo im
pomohlo uvedomiť si, čo
dosiahli

D. Reflexia a úprava – *Využitie poznatkov o zapojení na zlepšenie praxe*

Stav angažovanosti	Určite	Dostatočné	Nedostatočné	Vôbec
Úrovne zapojenia boli po aktivite systematicky vyhodnocované, nielen intuitívne	☐	☐	☐	☐
Analyzovali sa rozdiely v angažovanosti medzi profilmi účastníkov s ohľadom na možné príčiny	☐	☐	☐	☐
Výzvy v oblasti angažovanosti boli jasne zdokumentované, namiesto toho, aby boli zabudnuté	☐	☐	☐	☐
Spätná väzba a poznatky o zapojení boli v prípade potreby prerokované s kolegami alebo partnermi	☐	☐	☐	☐
Na základe dôkazov boli stanovené konkrétne úpravy pre budúce aktivity	☐	☐	☐	☐
O spôsoboch facilitácie sa kriticky uvažovalo, neboli považované za samozrejmé	☐	☐	☐	☐
Napriek prevádzkovým tlakom bol venovaný čas a priestor na reflexiu	☐	☐	☐	☐
Zistenia o angažovanosti ovplyvnili budúce rozhodnutia o dizajne, nielen dokumentáciu	☐	☐	☐	☐
Získané skúsenosti boli zaznamenané pre budúce použitie, čím sa posilnila inštitucionálna pamäť	☐	☐	☐	☐
Reflexia zapojenia prispela k profesionálnemu vzdelávaniu, nielen k hodnoteniu aktivít	☐	☐	☐	☐

Tento kontrolný zoznam je určený na podporu reflexívnej praxe a neustáleho zlepšovania

Nástroj 5.

Šablóna vzdelávacieho programu vedúceho k mikroosvedčeniu

Termíny mikroosvedčenie a mikrokvalifikácia sa v tomto texte používajú voľne a zameniteľne. Nevychádzajú striktne z odporúčania EÚ v tejto oblasti, môžu však inšpirovať pri tvorbe vzdelávacieho programu.

Vytvorenie vzdelávacieho programu sa riadi jasným, zámerným a štruktúrovaným procesom. V miestnych a komunitných kontextoch sa vzdelávacie iniciatívy často vyvíjajú rýchlo a pragmaticky, čo môže viesť k cenným skúsenostiam, ale aj k fragmentovaným vzdelávacím ponukám. Účelom tohto nástroja je viesť používateľov cez sériu praktických krokov, ktoré transformujú vzdelávaciu iniciatívu v téme udržateľnosti na koherentnú, štruktúrovanú a rozpoznateľnú mikro-kvalifikáciu. Krok za krokom sú používatelia vedení k tomu, aby definovali, o čom vzdelávanie je, čo sa od študentov očakáva, čo získajú, a ako je vzdelávanie organizované do zmysluplných modulov a jednotiek. Tento proces pomáha zabezpečiť, aby mikrovzdelávacie aktivity neboli izolovanými udalosťami, ale súčasťou jasnej vzdelávacej cesty, ktorú je možné komunikovať, poskytovať a potenciálne uznávať.

Namiesto toho, aby používatelia pristupovali k šablóne ako k formuláru, ktorý treba vyplniť naraz, sú povzbudzovaní, aby postupovali podľa nižšie uvedených krokov v logickom poradí, čím sa rozhodnutia prijaté v jednej fáze premietnu do nasledujúcej a posilnia ju. Každý krok nadväzuje na predchádzajúci a pomáha zabezpečiť súlad medzi účelom vzdelávania, vzdelávacími cieľmi, výstupmi vzdelávania a štruktúrou učebného plánu. Používatelia sa môžu vrátiť k predchádzajúcim krokom v závislosti od vývoja svojho uvažovania, ale celková postupnosť poskytuje spoľahlivý plán pre navrhovanie školení vedúcich k mikrokvalifikáciám.

1. Definovanie podstaty a účelu mikroosvedčenia

Pred navrhnutím obsahu je dôležité jasne definovať, **čo táto mikrokvalifikácia je a prečo existuje**.

Tento krok pomáha používateľom zamerať ponuku vzdelávania, vyhnúť sa príliš širokým témam a zabezpečiť lokálnu relevantnosť.

Usmerňujúce otázky:

- *Aká je základná myšlienka tejto mikrokvalifikácie a ako by ste ju opísali jednoduchými a zrozumiteľnými slovami?*
- *Ktorú tému, výzvu alebo príležitosť v oblasti udržateľnosti rieši?*
- *Pre koho je táto mikrokvalifikácia primárne určená a prečo?*
- *Čo robí túto vzdelávaciu ponuku relevantnou alebo hodnotnou vo vašom miestnom kontexte?*

2. Upresnenie vzdelávacích zámerov

Akonáhle je jasná podstata, používatelia by mali formulovať, **čo chce školenie celkovo dosiahnuť**.

Vzdelávacie zámery opisujú účel mikroosvedčenia z pohľadu organizátora alebo poskytovateľa a usmerňujú všetky následné rozhodnutia týkajúce sa dizajnu školenia.

Usmerňujúce otázky:

- *Aký je celkový účel tejto mikro-kvalifikácie?*
- *Čo chcete, aby účastníci získali po jeho absolvovaní?*
- *Ako toto školenie prispieva k rozvoju ekologických zručností alebo kompetencií v oblasti udržateľnosti?*
- *Na aké potreby v reálnom živote, v profesijnom prostredí alebo v komunite sa zameriava?*

3. Definovanie výstupov vzdelávania: Vedomosti

Výstupy vzdelávania premenia zámery na **konkrétne očakávania pre študentov**.

Tento krok sa zameriava na vedomosti, ktoré by si študenti mali osvojiť, a pomáha zabezpečiť, aby bolo vzdelávanie zmysluplné a relevantné, a nie abstraktné.

Usmerňujúce otázky:

- *Aké kľúčové pojmy, princípy alebo informácie by mali študenti na konci pochopiť?*
- *Aké vedomosti týkajúce sa udržateľnosti sú pre túto tému nevyhnutné?*
- *Ako súvisia tieto vedomosti s každodennou praxou alebo lokálnymi podmienkami?*

- *Ako by študenti mohli preukázať, že si tieto vedomosti osvojili?*

4. Definovanie výstupov vzdelávania: Zručnosti

V oblasti vzdelávania o udržateľnosti nestačí len vedieť; študenti musia byť schopní **aplikovať to, čo sa naučili**. Tento krok sa zameriava na praktické schopnosti, ktoré podporujú informované a zodpovedné konanie.

Usmerňujúce otázky:

- *Aké praktické zručnosti alebo schopnosti si študenti osvoja?*
- *Aké činnosti, úlohy alebo rozhodnutia by študenti mali byť schopní vykonávať efektívnejšie?*
- *Ako tieto zručnosti podporujú udržateľné správanie alebo postupy?*
- *V akých osobných, profesionálnych alebo komunitných kontextoch sa dajú tieto zručnosti uplatniť?*

5. Definovanie výstupov vzdelávania: Postoje

Vzdelávanie v oblasti udržateľnosti má za cieľ ovplyvniť aj **hodnoty, spôsob myslenia a postoje**.

Tento krok pomáha používateľom formulovať realistické výstupy v oblasti postojov, ktoré podporujú dlhodobú zmenu správania.

Usmerňujúce otázky:

- *Aké postoje, hodnoty alebo spôsoby myslenia by mala táto mikro-kvalifikácia podporovať?*
- *Ako by sa malo vyvíjať vnímanie udržateľnosti alebo zodpovednosti zo strany študentov?*
- *Aký pocit zodpovednosti alebo posilnenia chcete, aby si študenti vybudovali?*
- *Ako by tieto postoje mohli ovplyvniť budúce voľby alebo správanie?*

6. Štruktúrovanie učebného plánu do modulov

Po definovaní výstupov vzdelávania sa používatelia môžu rozhodnúť, **ako bude vzdelávanie organizované**.

Štruktúrovanie učebného plánu do modulov pomáha vytvoriť prehľadnosť, postupnosť a rovnováhu.

Usmerňujúce otázky:

- *Koľko modulov je potrebných na efektívne pokrytie vzdelávacích výstupov?*
- *Aké je zameranie alebo téma každého modulu?*
- *Ako sú moduly navzájom prepojené a ako vytvárajú postupnosť?*
- *Koľko času alebo úsilia je potrebné na každý modul?*

7. Rozdelenie modulov na vzdelávacie jednotky

Moduly sa následne rozdelia na **vzdelávacie jednotky**, ktoré predstavujú najmenšie ucelené vzdelávacie komponenty.

Tento krok podporuje praktické plánovanie a realizáciu.

Usmerňujúce otázky:

- *Koľko vzdelávacích jednotiek obsahuje každý modul?*
- *Na čo sa konkrétne zameriava každá vzdelávacia jednotka?*
- *Ktoré vzdelávacie výstupy sa riešia v každej jednotke?*
- *Aké formáty alebo prístupy sú najvhodnejšie na realizáciu jednotlivých jednotiek?*

8. Výber vzdelávacích aktivít a metód

Tento krok sa zameriava na to, **ako bude vzdelávanie prebiehať v praxi**.

Používatelia by mali vybrať metódy, ktoré vyhovujú dospelým študentom, lokálnym podmienkam a témam udržateľnosti, pričom by mali podporovať aktívnu účasť.

Usmerňujúce otázky:

- *Aké typy vzdelávacích aktivít najlepšie podporujú zamýšľané vzdelávacie výsledky?*
- *Ako sa študenti aktívne zapoja do procesu vzdelávania?*
- *Ako sú integrované lokálne príklady, situácie zo skutočného života alebo praktické úlohy?*
- *Ako zvolené metódy podporujú zapojenie a reflexiu?*

9. Metódy hodnotenia a dôkazov o učení

Mikroosvedčenia vyžadujú jasnosť v tom, **ako sa preukazujú vzdelávacie výsledky**, aj keď je hodnotenie neformálne.

Tento krok pomáha zabezpečiť transparentnosť a dôveryhodnosť.

Usmerňujúce otázky:

- *Ako študenti preukážu dosiahnutie vzdelávacích výstupov?*
- *Aké formy dôkazov sa budú zbierať (napr. úlohy, reflexie, projekty)?*
- *Ako je hodnotenie úmerné veľkosti a rozsahu mikroosvedčenia?*
- *Kto je zodpovedný za overenie alebo uznanie dosiahnutých vzdelávacích výsledkov?*

10. Uznávanie a využívanie mikroosvedčenia

Tento krok povzbudzuje používateľov, aby premýšľali o **tom, čo znamená absolvovanie kurzu** pre účastníkov a ako sa mikroosvedčenie môže využívať alebo komunikovať aj mimo samotného vzdelávania.

Usmerňujúce otázky:

- *Čo predstavuje úspešné absolvovanie tejto mikrokvalifikácie?*
- *Ako môžu študenti komunikovať alebo využívať tento úspech?*
- *Súvisí mikroosvedčenie s ďalším vzdelávaním, komunitnými iniciatívami alebo profesionálnym rozvojom?*
- *Ako bude mikroosvedčenie zdokumentované alebo vydané?*

11. Plánovanie revízie a neustáleho zlepšovania

Nakoniec sa používateľom odporúča, aby vnímali mikroosvedčenie ako **živú ponuku vzdelávania**, ktorá sa môže v priebehu času vyvíjať.

Reflexia a spätná väzba pomáhajú udržiavať relevantnosť a kvalitu.

Usmerňujúce otázky:

- *Ako sa bude zbierať a analyzovať spätná väzba od účastníkov?*
- *Aké ukazovatele naznačujú, že mikroosvedčenie je účinné a relevantné?*
- *Ako by sa mohol učebný plán v priebehu času prispôbiť alebo vylepšiť?*
- *Kto je zodpovedný za revíziu a aktualizáciu mikroosvedčenia?*

Záverečná reflexia pre používateľov

Pred finalizáciou učebného plánu by sa používatelia mohli zamyslieť nad vzdelávacím programom ako celkom:

- *Pôsobí štruktúra koherentne a vyvážene?*
- *Sú vzdelávacie výstupy vzhľadom na trvanie a rozsah realistické?*
- *Čo by sa dalo zjednodušiť, spresniť alebo posilniť?*

Nástroj 6.

Nástroje spätnej väzby a dialógu

Spätná väzba a dialóg nie sú len mechanizmami hodnotenia, ale aj samotnými momentmi učenia. Vo vzdelávaní zameranom na udržateľnosť a založenom na komunite je učenie hlboko prepojené s reflexiou, interakciou a spoločným hľadáním zmyslu. Nástroj 6 je navrhnutý tak, aby pomáhal pedagógom a facilitátorom vytvárať priestor pre reflexiu a zároveň zbierať poznatky, ktoré možno využiť na zlepšení dizajnu vzdelávania, prístupov k facilitácii a budúcich iniciatív.

Tento nástroj má dvojakú funkciu. Na jednej strane podporuje zbieranie spätnej väzby systematickým, ale primeraným spôsobom, v súlade s formátmi mikroučenia a krátkych školení. Na druhej strane aktívne podporuje interakciu a diskusiu, pomáha účastníkom a pedagógom formulovať svoje skúsenosti, spochybňovať predpoklady a prepojiť učenie s reálnymi kontextmi.

Formuláre zahrnuté v nástroji 6 sú zámerne pripravené na použitie, prispôsobiteľné digitálnej alebo prezenčnej forme a vhodné na individuálnu reflexiu aj skupinovú diskusiu.

Môžu sa použiť:

- bezprostredne po vzdelávacej aktivite,
- na konci modulu alebo celého programu,
- alebo ako súčasť moderovanej diskusie alebo výmeny názorov medzi kolegami.

K dispozícii sú dva formuláre:

1. **Formulár spätnej väzby a interakcie účastníkov**, určený pre učiacich sa;
2. **Formulár spätnej väzby a reflexie medzi kolegami**, určený pre učiteľov, školiteľov a pedagógov.

Oba formuláre kombinujú uzavreté otázky, ktoré pomáhajú identifikovať vzorce a trendy, a otvorené otázky, ktoré podporujú hlbšiu reflexiu a dialóg. Ku každej otvorenej otázke sú priložené podnety na moderovanie, ktoré pomáhajú pedagógom hladko a inkluzívne viesť diskusiu.

6.1 – Formulár spätnej väzby a dialógu účastníkov

(Pre učiacich sa / účastníkov)

Tento formulár podporuje reflexiu o skúsenostiach s učením, relevantnosti, angažovanosti a uplatnení. Môže sa používať individuálne alebo ako základ pre krátku moderovanú diskusiu.

	Nesúhlasím	Neutrálne	Súhlasím
Vzdelávacia aktivita bola jasná a dobre štruktúrovaná.	☐	☐	☐
Témy, ktoré sa preberali, boli relevantné pre môj každodenný život alebo prácu.	☐	☐	☐
Použitie metódy výučby mi pomohli udržať si pozornosť.	☐	☐	☐
Cítim sa istejšie v mojom chápaní preberanej témy.	☐	☐	☐
Túto vzdelávaciu aktivitu by som odporučil/a iným	☐	☐	☐

Otvorené otázky (s podnetmi na diskusiu)

Čo bolo pre vás na tejto vzdelávacej aktivite najužitočnejšie alebo najzmyslupnejšie?

- Bol tam nejaký moment, príklad alebo aktivita, ktorá vás oslovila?
- Bolo niečo, čo sa obzvlášť dobre prepojilo s vašou osobnou alebo profesionálnou skúsenosťou?
- Čo si myslíte, že si z tejto lekcie zapamätáte najviac?

Bolo niečo, čo sa vám zdalo nejasné, ťažké alebo menej relevantné?

- Boli tam nejaké pojmy alebo termíny, ktoré si vyžadujú ďalšie vysvetlenie?
- Pôsobila niektorá časť príliš abstraktne alebo odtrhnuto od reality?
- Čo by mohlo pomôcť, aby bola táto časť jasnejšia alebo zaujímavejšia?

Ako by ste mohli uplatniť to, čo ste sa naučili, vo svojom každodennom živote alebo v komunite?

- Napadá vás konkrétna situácia, v ktorej by sa vám toto naučené mohlo hodiť?
- Aké malé zmeny by ste mohli reálne vyskúšať v krátkodobom horizonte?
- Kto ďalší by mohol mať z tohto poznatku prospech, keby ste sa oň podelili?

Čo by ste na tejto vzdelávacej aktivite zmenili alebo vylepšili?

- Upravili by ste obsah, formát alebo načasovanie?
- Bolo niečo, čoho by ste si priali viac alebo menej?
- Ako by táto aktivita mohla lepšie vyhovovať vašim potrebám alebo očakávaniam?

Je tu nejaká téma alebo otázka, ktorú by ste chceli ďalej preskúmať?

- O akej súvisiacej problematike by ste sa chceli dozvedieť viac?
- Je tu nejaká praktická zručnosť, ktorú podľa vás potrebujete ako ďalšiu?
- Uprednostnili by ste hlbšie štúdium tejto témy alebo niečo nové?

6.2 – Formulár pre spätnú väzbu a reflexiu od kolegov

(Pre učiteľov, pedagógov, školiteľov alebo facilitátorov)

Tento formulár podporuje **profesionálny dialóg, vzájomné učenie sa a reflexívnu prax**. Môže sa použiť po spoločnom vedení, pozorovaní alebo spoločnom navrhovaní vzdelávacích aktivít.

	Nesúhlasím	Neutrálne	Súhlasím
Vzdelávacie ciele boli jasne definované a zrozumiteľné.	☐	☐	☐
Vzdelávacie aktivity boli v súlade s výstupmi vzdelávania.	☐	☐	☐
Metódy vedenia aktivity podporovali aktívnu účasť.	☐	☐	☐
Vzdelávací obsah bol vhodný pre cieľovú skupinu.	☐	☐	☐
Pojmy boli vysvetlené zmysluplným a praktickým spôsobom.	☐	☐	☐

Otvorené otázky (s podnetmi na diskusiu)

Ktoré aspekty vzdelávacej aktivity fungovali obzvlášť dobre?

- Ktoré prvky najviac prispeli k zapojeniu účastníkov?
- Boli tam konkrétne metódy alebo momenty, ktoré boli obzvlášť efektívne?
- Čo by ste v budúcnosti ponechali bez zmien?

Aké výzvy alebo obmedzenia sa objavili počas realizácie?

- Boli tam nejaké výzvy súvisiace s časom, zdrojmi alebo skupinou?
- Vyskytli sa nejaké neočakávané problémy?
- Ako sa tieto výzvy riešili v praxi?

Ako účastníci reagovali na použité metódy výučby?

- Ktoré aktivity vyvolali najviac interakcie alebo diskusie?
- Kde sa zdalo, že klesá zapojenie, a prečo?
- Ako reagovali rôzne typy účastníkov?

Aké poznatky vám táto skúsenosť priniesla pre vašu vlastnú pedagogickú prax?

- Potvrdila táto aktivita vaše predpoklady ako pedagóga, alebo ich spochybnila?
- Objavili ste nový prístup alebo metódu, ktorú by ste mohli znovu použiť?
- Ako táto skúsenosť ovplyvnila váš pohľad na výučbu tém týkajúcich sa udržateľnosti?

Aké návrhy by ste ponúkli na zlepšenie alebo prispôbenie tejto aktivity v budúcnosti?

- Aké drobné úpravy by mohli zvýšiť jej dopad?
- Ako by sa táto aktivita dala prispôsobiť pre iné publikum alebo kontext?
- Aká podpora alebo zdroje by zlepšili jej realizáciu v budúcnosti?

Praktické usmernenia pre lektorov (voliteľné pole)

- Otvorené otázky je možné diskutovať v malých skupinách alebo v pléne.
- Podnety možno používať selektívne, v závislosti od času a dynamiky skupiny.
- Ticho je prijateľné – dajte účastníkom čas na premýšľanie, než zasiahnete.
- Diskusie o spätnej väzbe by mali byť koncipované ako **príležitosti na učenie**, nie ako hodnotenie jednotlivcov.

Nástroj 7.

Základný formulár na sledovanie dopadu

Sledovanie dopadu je kľúčovým krokom k pochopeniu, či vzdelávacie iniciatívy vedú k zmyslupnej a trvalej zmene, ktorá presahuje okamžitú spokojnosť alebo angažovanosť. Kým **Nástroj 6 (Nástroje na spätnú väzbu a dialóg)** sa zameriava na vnímanie a skúsenosti účastníkov počas vzdelávacích aktivít alebo bezprostredne po nich, **nástroj 7** ponúka hlbšie zhodnotenie toho, čo sa v dôsledku vzdelávania zmenilo.

V kontexte komunitných, na udržateľnosť orientovaných vzdelávacích iniciatív sa dopad často prejavuje postupne. Môže byť viditeľný prostredníctvom:

- zvýšeného povedomia alebo pochopenia,
- väčšej sebadôvery pri konaní alebo vyjadrovaní sa,
- zmeny v postojoch alebo hodnotách,
- malých, ale konkrétnych zmien v správaní,
- alebo nových foriem angažovanosti v rámci komunity.

Nástroj 7 je navrhnutý tak, aby pomáhal odborníkom z praxe zachytiť tieto rané a začínajúce znaky dopadu štruktúrovaným, ale realistickým spôsobom. Jeho cieľom nie je merať dlhodobý spoločenský dopad ani získavať dáta na formálne hodnotenie. Namiesto toho podporuje monitorovanie zamerané na učenie a pomáha pedagógom a organizátorom zamyslieť sa nad tým, či sa plnia ciele vzdelávania a ako je možné iniciatívy v priebehu času posilniť.

Tento nástroj priamo nadväzuje na:

- spätnej väzbe získanej prostredníctvom **Nástroja 6**,
- dôkazy získané počas vzdelávacích aktivít (úlohy, diskusie, reflexie),
- pozorovaniach pedagógov, školiteľov a facilitátorov.

K dispozícii sú dve komplementárne verzie, ktoré zachytávajú dopad z **oboch perspektív**:

- **perspektívy učiaceho sa** (zmena, ktorú uvádza sám študent),
- **perspektíva pedagóga** (pozorovaná a odvoditeľná zmena).

Pri spoločnom použití poskytujú tieto perspektívy **vyvážený a dôveryhodný obraz dopadu vzdelávania**, vhodný pre vzdelávanie, adaptáciu a plánovanie udržateľnosti.

Nástroj 7.1 – Formulár na sledovanie dopadu na študenta

Tento formulár je ideálne vyplniť **niekedy po vzdelávacej aktivite** (napríklad o jeden až tri týždne neskôr), čo umožňuje učiacim sa zamyslieť sa nad tým, ako vzdelávanie ovplyvnilo ich myslenie, sebedovetomie alebo konanie.

	Vôbec	V minimálnej miere	Vo veľkej miere	Vo veľkej miere
Vďaka tomuto vzdelávaniu sa zlepšilo moje chápanie témy udržateľnosti.	☐	☐	☐	☐
Cítim sa sebedovetomjšie pri vyjadrovaní svojich názorov na otázky týkajúce sa udržateľnosti.	☐	☐	☐	☐
Som si viac vedomý toho, ako sa otázky udržateľnosti týkajú môjho vlastného života alebo komunity.	☐	☐	☐	☐
Toto vzdelávanie ovplyvnilo môj pohľad na každodenné rozhodnutia alebo správanie.	☐	☐	☐	☐
Cítim sa lepšie pripravený robiť informované rozhodnutia týkajúce sa udržateľnosti.	☐	☐	☐	☐
Niečo, čo som sa naučil, som uplatnil v každodennom živote alebo v práci.	☐	☐	☐	☐
Diskutoval som alebo som sa podelil s ostatnými o tom, čo som sa naučil.	☐	☐	☐	☐
Hľadal som ďalšie informácie alebo vzdelávanie na túto tému.	☐	☐	☐	☐
Táto skúsenosť mala na mňa významný vplyv.	☐	☐	☐	☐

Otvorené otázky (Ak je čas obmedzený, pedagógovia môžu vybrať 2–3 otvorené otázky.)

- Aká je najdôležitejšia zmena (malá alebo veľká), ktorú vo vás toto vzdelávanie vyvolalo?
- Môžete opísať konkrétnu situáciu, v ktorej toto získané poznanie ovplyvnilo vaše konanie alebo myslenie?
- Čo vám najviac pomohlo pri uplatňovaní alebo reflexii toho, čo ste sa naučili?
- Aké prekážky, ak vôbec nejaké, sťažili uplatňovanie tohto vzdelávania?
- Aký druh nadväzujúcich aktivít alebo podpory by pomohol posilniť dopad tohto vzdelávania?

Nástroj 7.2 – Formulár na sledovanie dopadu – učiteľ / lektor / facilitátor

Tento formulár pomáha pedagógom a facilitátorom pri reflexii **pozorovaného a vznikajúceho dopadu** na základe spätnej väzby od účastníkov, interakcie a odborného posúdenia. Môže sa vyplniť individuálne alebo kolektívne v rámci debriefingu alebo hodnotiaceho stretnutia.

	Vôbec	V minimálnej miere	Vo veľkej miere	Vo významnej miere
Študenti preukázali lepšie pochopenie témy udržateľnosti.	☐	☐	☐	☐
Študenti sa s obsahom zaoberali kriticky, namiesto toho, aby ho pasívne prijímali.	☐	☐	☐	☐
Študenti dokázali prepojiť učebný obsah s reálnym životom alebo miestnym kontextom.	☐	☐	☐	☐
Študenti prejavili väčšiu istotu pri vyjadrovaní myšlienok alebo názorov.	☐	☐	☐	☐
Vzdelávacie ciele boli dosiahnuté na úrovni primeranej cieľovej skupine.	☐	☐	☐	☐
Účastníci vyjadrili zámer zmeniť svoje správanie alebo postupy.	☐	☐	☐	☐
Študenti sa podelili o osobné skúsenosti alebo úvahy súvisiace s udržateľnosťou.	☐	☐	☐	☐
Študenti iniciovali diskusiu alebo činnosť nad rámec plánovaných aktivít.	☐	☐	☐	☐
Celkovo mala vzdelávacia iniciatíva významný vplyv na vzdelávanie.	☐	☐	☐	☐

Otvorené otázky (Pedagógovia môžu tieto otázky použiť na individuálnu reflexiu alebo skupinovú diskusiu.)

- Aké formy dopadu boli medzi účastníkmi najviditeľnejšie (vedomosti, zručnosti, postoje, správanie)?
- Aké konkrétne dôkazy podporujú vaše hodnotenie dopadu (napr. diskusie, úlohy, činnosti)?
- Boli medzi typmi alebo skupinami študentov rozdiely v dopade? Ak áno, prečo?
- Aké neočakávané alebo nezamýšľané výsledky sa objavili počas alebo po vzdelávacej aktivite?

- Aké úpravy v dizajne vzdelávania alebo jeho vedenia by mohli v budúcnosti zvýšiť dopad?

Nástroj 9.

Záznamy reflexií lektora / facilitátora

Záznam reflexií lektora / facilitátora je navrhnutý tak, aby pomáhal školiteľom, pedagógom a facilitátorom systematicky reflektovať svoje skúsenosti s učením bezprostredne po ukončení vzdelávacej aktivity, modulu alebo programu. Kým nástroje na spätnú väzbu a sledovanie dopadu sa zameriavajú na študentov a výsledky, tento nástroj sa sústreďuje na profesionálny pohľad facilitátora.

V komunitnom a na udržateľnosť orientovanom vzdelávaní zohrávajú facilitátori kľúčovú úlohu nielen pri poskytovaní obsahu, ale aj pri formovaní účasti, dialógu a formovaní zmyslu. Zachytenie reflexií krátko po ukončení vzdelávania pomáha zabezpečiť, že postrehy, výzvy a nápady na zlepšenie sa nestratia, ale naopak prispievajú k neustálemu profesionálnemu učeniu sa a kvalite programu.

Tento nástroj je zámerne navrhnutý ako denník reflexií, nie ako hodnotiaci formulár. Neexistujú správne ani nesprávne odpovede. Lektori a facilitátori sú povzbudzovaní k tomu, aby boli úprimní, konkrétni a reflexívni, so zameraním na to, čo sa skutočne stalo v praxi, a nie na to, čo bolo naplánované. Záznamy môžu byť stručné alebo podrobné, v závislosti od času a preferencií.

Celková skúsenosť

Ako by ste opísali svoju celkovú skúsenosť s vedením tohto programu?

Zvážte svoju úroveň komfortu, sebavedomia, energie a zapojenia počas celého programu.

Usmerňujúce otázky:

- V ktorých momentoch ste sa ako lektor / facilitátor cítili najistejšie alebo najenergickejšie?
- Boli chvíle, keď ste sa cítili neisto, preťažení alebo menej pohodlne? Prečo?
- Ako sa vyvíjal váš vlastný postoj alebo emocionálny stav v priebehu programu?

Súlad medzi plánom a realitou

Do akej miery sa program odohrával podľa plánu a v čom sa skutočnosť líšila od pôvodného plánu?

Zamyslite sa nad neočakávanými zmenami, vykonanými úpravami alebo predpokladmi, ktoré boli spochybnené.

Usmerňujúce otázky:

- Ktoré prvky programu fungovali presne podľa očakávaní a ktoré nie?
- Aké predpoklady ste mali vo fáze návrhu, ktoré boli počas realizácie spochybnené?
- Ako tieto rozdiely ovplyvnili skúsenosť so vzdelávaním, pozitívne alebo negatívne?

Zapojenie účastníkov

Ako sa účastníci zapájali do vzdelávacích aktivít?

Zamyslite sa nad úrovňou účasti, interakcie, motivácie a momentmi silného alebo slabého zapojenia.

Usmerňujúce otázky:

- Ktoré aktivity vyvolali najvyššiu úroveň účasti alebo diskusie?
- Boli momenty, keď angažovanosť poklesla? Čím by sa to dalo vysvetliť?
- Ako sa líšili rôzne typy študentov (pôvod, úroveň sebavedomia, pozície) v zapojení?

Vzdelávacie výsledky v praxi

Ktoré vzdelávacie výsledky boli dosiahnuté najlepšie a ktoré boli menej zrejmé?

Svoje úvahy zakladajte na pozorovaniach, diskusiách, úlohách alebo správaní účastníkov.

Usmerňujúce otázky:

- Aké konkrétne znaky naznačovali, že boli dosiahnuté určité výsledky vzdelávania?
- Ktoré výsledky bolo v praxi ťažšie pozorovať alebo hodnotiť? Prečo?
- Objavili sa nejaké výsledky, ktoré boli neočakávané a presahovali pôvodný plán?

Stratégie facilitácie

Ktoré prístupy alebo metódy facilitácie fungovali obzvlášť dobre a prečo?

Zamyslite sa nad technikami, aktivitami alebo momentmi, ktoré podporili učenie a dialóg.

Usmerňujúce otázky:

- Ktoré techniky facilitácie sa v tejto skupine javili ako najúčinnnejšie?
- Ako váš štýl facilitácie ovplyvnil účasť a interakciu?
- Boli tam metódy, ktoré by ste s väčšou istotou použili aj v budúcich programoch?

Výzvy a ťažké momenty

S akými výzvami, obmedzeniami alebo ťažkými momentmi ste sa stretli počas realizácie?

Zohľadnite časové riadenie, dynamiku skupiny, náročnosť obsahu alebo vonkajšie faktory.

Usmerňujúce otázky:

- Aký bol najnáročnejší moment počas programu a prečo?
- Ako ste v danej chvíli reagovali na túto výzvu?
- Keď sa na to spätne pozeráte, reagovali by ste inak, keby sa tá istá situácia zopakovala?

Prispôsobivosť a schopnosť reagovať

Ako ste prispôbili svoje moderovanie potrebám účastníkov alebo vznikajúcim situáciám?
Zamyslite sa nad flexibilitou, improvizáciou a rozhodovaním počas programu.

Usmerňujúce otázky:

- Aké úpravy ste urobili počas realizácie a čo vás k nim viedlo?
- Ako ste sa cítili pri prispôbovaní sa v reálnom čase?
- Čo vás tieto momenty naučili o flexibilitě pri výučbe?

Udržateľnosť a relevantnosť pre reálny život

Ako efektívne program prepojil koncepty udržateľnosti s reálnymi kontextmi účastníkov?
Zvážte použité príklady, vyvolané diskusie a vnímanú relevantnosť.

Usmerňujúce otázky:

- Ktoré príklady alebo diskusie pomohli zhmotniť pojmy udržateľnosti?
- Ako účastníci prepojili obsah vzdelávania so svojimi vlastnými kontextmi alebo skúsenosťami?
- Boli tu nevyužitú príležitosti na posilnenie relevantnosti pre reálny život?

Osobné vzdelávanie lektora

Čo ste sa z tejto skúsenosti naučili o svojej vlastnej praxi lektora či facilitátora?

Zamyslite sa nad novými poznatkami, zručnosťami alebo oblasťami, v ktorých by ste sa chceli ďalej rozvíjať.

Usmerňujúce otázky:

- Čo vám táto skúsenosť odhalila o vašich silných stránkach ako lektora / facilitátora?
- V ktorých oblastiach vašej praxe by ste sa chceli ďalej rozvíjať?
- Zmenil tento program váš pohľad na vašu úlohu pedagóga alebo facilitátora?

Návrhy na zlepšenie a ďalšie kroky

Ak by ste mali tento program realizovať znovu, čo by ste zachovali, zmenili alebo vylepšili?
Zamyslite sa nad obsahom, štruktúrou, metódami, tempom alebo potrebnou podporou.

Usmerňujúce otázky:

- Ktoré prvky by ste určite ponechali bez zmien a prečo?
- Čo by ste zmenili, aby ste zvýšili angažovanosť účastníkov alebo dosiahli väčší vplyv?
- Aká podpora, zdroje alebo príprava by vám pomohli realizovať program efektívnejšie?

Ďalšie úvahy

Aký je jeden kľúčový poznatok alebo ponaučenie z tejto skúsenosti, ktoré by ste chceli preniesť do budúcich vzdelávacích aktivít?

Usmerňujúce otázky:

- Čo vás tento program naučil o vzdelávaní, facilitácii alebo vzdelávaní v oblasti udržateľnosti?
- Ako by tento poznatok mohol ovplyvniť vašu budúcu prax?
- Aká je jedna konkrétna zmena, ktorú chcete urobiť na základe tejto skúsenosti?

